

 ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΘ ΣΤΗΝ ΕΣΘΟΝΙΑ					
Πηγή:	ΜΑΚΕΔΟΝΙΑ ΤΗΣ ΚΥΡΙΑΚΗΣ	Σελ.:	1,53-55	Ημερομηνία έκδοσης:	05-10-2025
Αρθρογράφος:		Επιφάνεια :	2384.43 cm ²	Κυκλοφορία:	1200
Θέματα:	ΚΡΑΤΙΚΗ ΟΡΧΗΣΤΡΑ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ				

arts

Με την ΚΟΘ στην Εσθονία

Η εξωστρεφής ορχήστρα
 και τα παραλειπόμενα
 των δύο επιτυχημένων
 συναυλιών της

54-55

**ΜΕ ΤΗΝ ΚΟΘ
ΣΤΗΝ ΕΣΘΟΝΙΑ**

Από και προς το
αεροδρόμιο Μακεδονία:
Η διαδρομή, οι προκλήσεις,
οι ατυχίες - Πού εστίασε
το ενδιαφέρον του
το κοινού

54-55

Ⓢ Δευτερόλεπτα πριν από την έναρξη της συναυλίας.

Από και προς το αεροδρόμιο Μακεδονία: Η διαδρομή, οι προκλήσεις, οι ατυχίες - Πού εστίασε το ενδιαφέρον του το κοινού

M Της Κυριακής Τσολάκη

Με την ΚΟΘ στην Εσθονία

Η εξωστρεφής ορχήστρα και τα παραλειπόμενα των δύο επιτυχημένων συναυλιών της

Ⓢ Μέγαρο Μουσικής Τελίν.

Ⓢ Σίμος Παπάνας, Αντώνης Κωνσταντινίδης, Χρύσα Γκαρίπη, Νίκος Ξανθοπούλης, Mihkel Kütson, Αντώνης Σουσαμολου.

Τρίτη 23 Σεπτεμβρίου 1.30 π.μ.: Στο αεροδρόμιο Μακεδονία μία μεγάλη ουρά μπροστά από τον γκασέ των βαλτικών αερογραμμών κινεί την περιέργεια των ελάχιστα, λόγω ώρας, περαστικών. Είναι εμφανές από όλο τους τον εξοπλισμό ότι αυτοί που τη σχηματίζουν είναι κυρίως μουσικοί, αλλά «ποιοι είναι;», αναρωτιούνται κάποιοι. Προφανώς, τα περίπου 100 άτομα της αποστολής της Κρατικής Ορχήστρας Θεσσαλονίκης (ΚΟΘ) δεν μπορούν να περάσουν απαρατήρητα.

Ταξιδεύουν για δύο συναυλίες στην Εσθονία και γεμίζουν με την παρουσία και το εκτόπισμά τους όλο το αεροδρόμιο. Οι βιολονίστες με τα βιολιά στους ώμους αντί για backpack, οι τσελίστες κουβαλώντας τα υπερμεγέθη βιολοντσέλο τους ως χειραποσκευή, οι κρουστοί τις μπαγκέτες κ.λπ.

Πειράγματα μεταξύ τους, πολύ χιούμορ, οικειότητα προδίδουν μία ευφρόσύνη ατιμώτατη ομαδικότητας -πρόγραμμα καθόλου συνηθισμένο για ένα τέτοιο σχήμα- που δεν πηγάει όμως, όπως όλα δείχνουν, μόνο από το ταξίδι στη χώρα αυτή της πρώην Σοβιετικής Ένωσης. «Από τη δημιουργία της ΚΟΘ έχει αυτό το πνεύμα, που σχετίζεται με τον χαρακτήρα της. Θυμίζω ότι η ορχήστρα συγκροτήθηκε σε μεγάλο βαθμό από παιδιά ορφανοτροφείων, αλλά και από το πάθος των μουσικών της πόλης να υπάρχει ένα τέτοιο σχήμα. Για πάρα πολλά χρόνια έπρεπε να αποδεικνύει πόσο απαραίτητη είναι. Δεν ήταν ποτέ αδιαμφισβήτητη η ύπαρξή της.

Είναι λίγο το διάστημα που κερδίσαμε να είναι δεδομένη η ορχήστρα. Αυτό σήμαινε και σημαίνει ότι οι άνθρωποι μέσα σε αυτήν τιμούν τη δουλειά τους και τον οργανισμό και δεν τα αντιμετωπίζουν απλά ως μέσα για να βιοπορίζονται. Οι μουσικοί της ορχήστρας συνδέονται συναισθηματικά και με την ΚΟΘ και μεταξύ τους. Γι' αυτό επιμένω στις ανακοινώσεις μας να σημειώνουμε: Η οικογένεια της ΚΟΘ. Το εννοούμε και το βλέπετε να συμβαίνει. Δεν είναι σχήμα λόγου αλλά μία πάρα πολύ ουσιαστική κουβέντα», λέει στη «ΜτΚ» ο καλλιτεχνικός διευθυντής, Σίμος Παπάνας.

«Το εμπνέει αυτό ένας καλλιτεχνικός διευθυντής;», τον ρωτώ. «Κανονικά θα έπρεπε. Για εμάς δεν ξέρω. Ρωτήστε τους μουσικούς. Γνωρίζω ότι αυτό που πρέπει να κάνει ένας καλλιτεχνικός διευθυντής είναι να μη δυναμιτίζει αυτό το κλίμα, αλλά να το αφήσει να ανθίσει. Η δική μου εμπειρία λέει ότι όλο αυτό είναι έμφυτο και πως αν δεν το ενοχλείς, δεν το 'σπάσεις' με δικά σου λάθη ή παραλήψεις τότε η ομάδα απογειώνεται. Αν ο διευθυντής δεν κάνει αυτό που πρέπει, τότε μπορεί να υπάρξει δυσφορία στην ορχήστρα, από αγάπη όμως γι' αυτήν. Απλώς μπορεί να εκδηλωθεί με διάφορους τρόπους και να χαλάσει η ενότητα», απαντά.

Άλλωστε, για εκείνον το μεγαλύτερο πρόβλημα που πρέπει να έχει ένας καλλιτεχνικός διευθυντής είναι η ενσυναίσθηση. «Το πρώτο μέλημα ενός επικεφαλής τέτοιου οργανισμού πρέπει να είναι η κατανόηση του πώς αισθάνεται ο μουσικός και κατόπιν η χάρα-

ξη του κατάλληλου δρόμου, ώστε να λύσει τα προβλήματα που τυχόν θα προκύψουν. Ο διευθυντής δεν είναι η ορχήστρα, δεν την κατασκευάζει, αλλά την οδηγεί. Η ορχήστρα είναι οι μουσικοί της και το διοικητικό της προσωπικό. Ο διευθυντής είναι ένας κυματοβραστήρας πάνω στον οποίο πρέπει να σπάνε τα προβλήματα, ώστε οι μουσικοί να έχουν τον χώρο να δημιουργήσουν, να αισθάνονται ότι θέλουν να βγουν στη σκηνή», επισημαίνει ο Σίμος Παπάνας.

Λίνα Μενδώνη: «Οι φορείς μας παζαρεύουν»

Το αεροπλάνο απογειώνεται στην ώρα του (3.30 π.μ.) με προορισμό τη Ρίγα της Λετονίας. Ναι, η αποστολή δεν πέταξε απευθείας ούτε για Γιάρβου που ήταν ο πρώτος σταθμός ούτε για Τελίν που ήταν ο δεύτερος, αφού οι δύο συναυλίες ήταν προγραμματισμένες στα αντίστοιχα Μέγαρα Μουσικής των δύο πόλεων. Η τιμή των εισιτηρίων κατ' άτομο υπερέβαινε κατά πολύ τον προϋπολογισμό των δύο εκδηλώσεων και έτσι οι επικεφαλής των οργανισμών «έλυσαν» το σταυρόλεξο για δύσκολους λύτες με τον συνδυασμό πτήσης και οδικής διαδρομής. Άλλωστε, ο πολιτισμός έχει πάντοτε τα χαμηλότερα κονδύλια στην Ελλάδα. Όπως είπε στο παρελθόν στη «ΜτΚ» και η υπουργός Λίνα Μενδώνη «οι φορείς μας παζαρεύουν», προσπαθούν πάντα να βρίσκουν τρόπους όλα να γίνονται με το χαμηλότερο δυνατό οικονομικό τίμημα.

Έτσι, μετά από περίπου 3.30 ώρες στον αέ-

ρα, προσγειωνόμαστε στο αεροδρόμιο και μετά την παραλαβή των αποσκευών, που οι περισσότερες είναι ογκώδεις αφού αναγκαστικά θα μείνουμε για οκτώ ημέρες (υπάρχει μία πτήση εβδομαδιαία από Θεσσαλονίκη, κάθε Τρίτη), μας περιμένουν τρία λεωφορεία για να μας μεταφέρουν στην πρώτη μας στάση, που απέχει περίπου τρεις ώρες.

Στο δικό μας πούλμαν ανεβαίνει και ο Σίμος Παπάνας, κρατώντας ένα βιολί το οποίο τοποθετεί στο ράφι των αποσκευών επάνω από τις θέσεις των επιβατών. «Θα παίξει και ο καλλιτεχνικός διευθυντής στη συναυλία», ρωτώ αφελώς την ομήγυρη στη γαλαρία. «Όχι βέβαια. Γιατί;», απαντά ο φλαουτίστας της ορχήστρας. «Μα, τι το θέλει τότε το βιολί;», ερωτάπαντώ. «Δεν πάμε πουθενά χωρίς το όργανο», λέει απόλυτα, με έμφαση.

Αργότερα, ο Σίμος Παπάνας γελά όταν περιγράφω το περιστατικό: «Είναι αλήθεια. Πάω παντού με το βιολί, από έφηβος. Θυμάμαι μία φορά που ταξίδευα αυθημερόν στην Αθήνα και δεν το είχα πάρει μαζί μου με έπιασε πανικός και νόμιξα ότι το έχασα. Έχω συνηθίσει να το έχω συνέχεια. Ξαφνικά, διαπίστωσα ότι δεν υπήρχε δίπλα μου και μετά θυμήθηκα ότι θα λείψω για λίγο και ότι είχα παίξει το πρωί. Αν δεν μελετάς καθημερινά, ταλαιπωρείσαι πολύ μετά για να φέρεις το παιζίδιό σου εκεί που πρέπει να είναι. Όλο αυτό είναι θέμα καθημερινής εκγύμνασης. Ένα κομμάτι της δουλειάς μας είναι 'αθλητικό' και σχετίζεται με μύες. Αν δεν τους εκπαιδεύσεις τότε θα έχεις πρόβλημα».

Ένας χώρος που θυμίζει ωδείο

Στο Πάρνου οι δοκιμές έχουν προγραμματιστεί για την Πέμπτη, 25 Σεπτεμβρίου το απόγευμα και την Παρασκευή, 26 Σεπτεμβρίου (ημέρα της συναυλίας) νωρίς το πρωί. Όμως, φτάνοντας στο ξενοδοχείο μεσημέρι Τρίτης, και αφού τακτοποιηθούμε και ξεκουραστούμε από την εξαντλητική διαδρομή, οι περισσότεροι μουσικοί που μπορούν, μελετούν κατά μόνας στα δωμάτιά τους σε ανύποπτο χρόνο, οπότε οι διάδρομοι του καταλύματος μετατρέπονται παροδικά και ανά διαστήματα σε έναν χώρο που θυμίζει ωδείο, αίθουσα συναυλιών, σκηνή όπου γίνεται το «ζέσταμα» των μουσικών.

Στο Πάρνου η συναυλία μαγεύει το κοινό. Η αρχαία ελληνική λύρα που έχει ενταχθεί στο πρόγραμμα και ο Νίκος Ξανθούλης που είναι ο πρωτοπόρος της αναβίωσής της μετά από 1.600 χρόνια είναι κάτι που οι Εσθονοί δεν γνωρίζουν και αυτό τους κινεί την περιέργεια. Έτσι, γεμίζουν την αίθουσα.

Ο δεξιότεχνος του βιολιού Ντάνιελ Χόουπ αρρωσταίνει την παραμονή της συναυλίας και την ευθύνη του σολιστικού του μέρους αναλαμβάνει ο εφέδρος βιολιστής της ΚΟΘ, Αντώνης Σουσάμογλου, που ανταποκρίνεται με πλήρη επιτυχία στο απρόβλεπτα δυσάρεστο περιστατικό.

Η «Σερενάτα» (πάνω το «Συμπόσιο του Πλάτωνα») του Λέοναρντ Μπερνστάιν, ένα πολύ απαιτητικό έργο, που θα ερμήνευε ο Χόουπ, αντικαθίσταται από τη «Δωδεκανησιακή Σουίτα» του Γιώργου Κωνσταντινίδη, αλλά οι Εσθονοί δεν φαίνεται να επηρεάζονται από αυτό. Στο τέλος της συναυλίας, το παρατεταμένο χειροκρότημά τους φέρνει τον Εσθονό διευθυντή ορχήστρας, Mihkel Kütson, ξανά και ξανά επί σκηνής, μέχρι εκείνος να δώσει τους οριστικούς «τίτλους τέλους» με έναν εγκάρδιο τελευταίο χαιρετισμό προς το κοινό.

Ο εφέδρος βιολιστής της ΚΟΘ, Αντώνης Σουσάμογλου.

Ο διευθυντής ορχήστρας Mihkel Kütson.

Μία από τις καλύτερες παρουσίες των κρουστών οργάνων.

Τσελίστες εν δράσει.

Έλληνας πρέσβης: «Ο ήχος που έβγαλε η αρχαία ελληνική λύρα ήταν συγκινητικός»

Ομοίως και στο Μέγαρο Μουσικής του Ταλίν. Η σοβαρότητα με την οποία αντιμετωπίζεται η παρουσία της ΚΟΘ φαίνεται και από το γεγονός ότι την εκδήλωση παρακολουθούν 7-8 πρέσβεις άλλων χωρών, καλεσμένοι της ελληνικής Πρεσβείας στην Εσθονία. Όπως, εξάλλου, λέει στη «ΜτΚ» στη διάρκεια του διαλείμματος ο επί τρία χρόνια εκεί Έλληνας πρέσβης, Γιώργος Παπαδόπουλος: «Λέγαμε ότι είναι καταπληκτικό πως υπήρξε η δυνατότητα να ξαναφτιαχτεί αυτό το όργανο, η αρχαία ελληνική λύρα μετά από τόσες χιλιάδες χρόνια και να παραχθεί ο ήχος που άκουγαν και οι αρχαίοι ημών πρόγονοι. Αυτό, νομίζω έκανε πάρα πολύ εντύπωση. Έκανε εντύπωση η κατασκευή και η σύνθεση του οργάνου, το καβούκι της χελώνας που είναι ένα από τα υλικά του. Τα πρόσεξαν όλοι, τα σχολίασαν και ο ήχος που έβγαλε ήταν για εμάς συγκινητικός, και για τους Εσθονούς και τους υπόλοιπους ξένους κάτι πάρα πολύ ενδιαφέρον».

Σημειώνουμε για το τέλος ότι η Θεσσαλονίκη και το Ταλίν έχουν ένα μικρό κοινό σημείο: Ήταν οι δύο πόλεις που φιλοξένησαν το φεστιβάλ Odessa Classics, αμέσως μόλις άρχισε ο πόλεμος Ρωσίας-Ουκρανίας, προστατεύοντας ένα ιστορικό πολιτιστικό γεγονός της περιοχής από βέβαιη κατάρρευση.

Οι μουσικοί, αθόρυβοι «εργάτες» της τέχνης

Βέβαια, τίποτε δεν θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί χωρίς την ίδια την ουσία της ορχήστρας, χωρίς την ψυχή και την καρδιά της που είναι οι ίδιοι οι μουσικοί. Είναι αξιοθαύμαστο πόσο αθόρυβοι «εργάτες» της τέχνης είναι όλοι τους, πόσο ευγενικοί και δοτικοί στην πλειονότητά τους. Όλη αυτή η ιδιοσυγκρασία τους είναι έκδηλη και στη σκηνική τους παρουσία, επιβεβαιώνοντας πως η ΚΟΘ συνιστά μία καλοκουρδισμένη ορχήστρα που όσο πάει γίνεται όλο και πιο εξωστρεφής. Και αν ο δρόμος της επιστροφής ήταν μακρινός (πάνω από 12 ώρες ταξίδι για να φτάσουμε στα σπίτια μας), η οδός της διεθνοποίησης της ορχήστρας είναι δίπλα μας. Και εις άλλα με υγεία!

Πέρα από τον Σίμο Παπάνα, την ελληνική αποστολή συνόδευσαν ο Αντώνης Κωνσταντινίδης εκ μέρους του ΕΤΟΣ, η αναπληρώτρια διοικητική διευθύντρια της ΚΟΘ, Χρύσα Γκαρίπη, και οι διοικητικές υπάλληλοι Αγγελική Κουρουκλίδου (Υλοποίηση Καλλιτεχνικού Προγραμματισμού) και Ολγα Αϊλαρούδη (Γραμματεία).

Περισσότερες πληροφορίες για τις συναυλίες, καθώς και αναλυτική ανταπόκρισή τους, θα βρείτε σε τρία κείμενα στο emakedonia.gr.